

Duration : 3 hrs.

Total Marks :100

- NB: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The answers should contain appropriate and latest examples wherever necessary.

- Q.1 a) Explain the following in 2/3 sentences each. 10
1. Freelance journalist
  2. EDUSAT
  3. PTI
  4. The Cinematograph Act
  5. Political inclinations of Media
- b) Choose the right answer from the options . 05
1. Which of the following is a type of media control?
a) Cost b) Medium c) Subscription d) Censorship
  2. 'Desh ki Sureeli Dhadkan ' is the description of .....
a) Gyanvani b) Vividh Bharati c) Doordarshan d) Akashwani
  3. Which of these is a constitutional right?
a) Travel abroad b) Protest on social media c) Ban on events d) Freedom of expression
  4. Which of these is not a media law?
a) Copyright Act b) The Press Council Act c) The Drug and Magic Remedies Act d) Hindu Marriage Act.
  5. Libel and slander are different forms of .....
a) Defamation b) Sedition c) Piracy d) Censorship
- c) State whether the following statements are true or false. 05
1. Sting operations by media are a legitimate form of state surveillance.
  2. Cinema acts as a 'watchdog ' more than any other mass media.
  3. KisanVani was a service by AIR for farmers .
  4. EMRC ,Pune produces educational programmes for television.
  5. The Kheda Project was launched on TV for educational purposes.
- Q.2 a) Critically assess the impact that television has on family values and activities. 20
- OR
- b)1) Explain in brief how a consumerist culture is promoted by advertising. 10
2) With reference to any two mass campaigns explain the effectiveness of social media. 10

- Q.3 a) State and explain with any four examples how the media is used to enhance formal education. 20
- OR
- b)i) Attempt a short essay on the use of mass media to communicate public welfare schemes. 10
- ii) Write briefly the role of investigative journalism in creating accountability. 10
- Q.4 a) Attempt an essay on the relationship between the media and the government. 20
- OR
- b)i) Briefly describe the role of the Press Council of India. 10
- ii) Write a note on any two laws that are applicable to broadcasting. 10
- Q.5 a) State and explain in brief various job and career opportunities available in media for a person with high language proficiency. 20
- OR
- b) i) Describe the job profile of a radio jockey or TV anchor. 10
- ii) Give a brief write up on the functions of a reporter and correspondent. 10

*****

वेळ : ३ तास

गुण : १००

मराठी रुपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३) उत्तरांमध्ये आवश्यक तेथे योग्य आणि नजीकच्या काळातील उदाहरणे द्यावीत.
- ४) प्रश्न क्रमांक १ इंग्रजीतच सोडवावयाचा आहे.

प्र.क्र.२ अ) आपल्या कौटुंबिक मूल्यांवर तसेच कामकाजावर पडणाऱ्या दूरचित्रवाणीच्या प्रभावाचे समीक्षात्मक मूल्यमापन करा. २०

किंवा

- ब) १) जाहिरातींद्वारे ग्राहकवादी संस्कृतीचा प्रचार कसा होते हे थोडक्यात स्पष्ट करा. १०
- २) कोणत्याही दोन जन आंदोलनांच्या संदर्भासह समाजमाध्यमांची परिणामकारकता स्पष्ट करा. १०

प्र.क्र.३ अ) औपचारिक शिक्षण अधिक चांगले करण्याकरिता प्रसार माध्यमांचा कोठे आणि कसा वापर करता येऊ शकतो हे कोणत्याही चार उदाहरणांच्या आधारे स्पष्ट करा. २०

किंवा

- ब) १) 'जनहिताच्या योजनांची माहिती देण्याकरिता प्रसार माध्यमांचा वापर' यावर लघुनिबंध लिहा. १०
- २) 'जबाबदारीची जाणीव निर्माण करण्यामध्ये शोधपत्रकारितेची भूमिका' यावर थोडक्यात लिहा. १०

प्र.क्र.४ अ) अ) माध्यमे आणि शासन यांचे परस्पर संबंध यावर भाष्य करा. २०

किंवा

- ब) १) भारतीय पत्रकारिता आयोगाचे कार्य थोडक्यात विशद करा. १०
- २) रेडीओ प्रसारणाला लागू होणाऱ्या कोणत्याही दोन कायद्यांवर टीप लिहा. १०

प्र.क्र.५ अ) भाषेवर उत्तम प्रभुत्व असलेल्या व्यक्तीकरिता प्रसारमाध्यमांमध्ये उपलब्ध असलेल्या नोकरी-व्यवसायाच्या विविध संधी स्पष्ट करा. २०

किंवा

- ब) १) रेडीओ जॉकी किंवा दूरचित्रवाणीवरील निवेदकाच्या नोकरीकरिता आवश्यक पात्रता व कौशल्ये सांगा. १०
- २) वार्ताहर आणि दूरस्थ वार्ताहर यांची कार्ये थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

*****